EVROPSKA
KOMISIJA

Strasbourg, 24.10.2017
COM(2017) 623 final

ANNEX 1

PRILOGA

Celovit seznam ukrepov

k

SPOROČILU KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU, ODBORU REGIJ IN EVROPSKI INVESTICIJSKI BANKI

Trdnejše in prenovljeno strateško partnerstvo z najbolj oddaljenimi regijami EU

{SWD(2017) 349 final}

CELOVIT SEZNAM UKREPOV

V tej prilogi je določen celovit seznam ukrepov, vključno s ključnimi ukrepi iz Sporočila, ki jih je treba sprejeti na različnih ravneh: na ravni Komisije, držav članic in najbolj oddaljenih regij.

Upravljanje

Komisija:

- zagotavljanje, da se pri ocenah učinka in vrednotenju politik ustrezno upoštevajo pomisleki in interesi najbolj oddaljenih regij;
- **uvedba namenske pobude za najbolj oddaljene regije s skupino Evropske investicijske banke**, vključno s svetovalno podporo Evropskega svetovalnega vozlišča za naložbe, da bi se povečal njihov dostop do Evropskega sklada za strateške naložbe;
- **vzpostavitev *ad hoc* platforme** za izmenjavo mnenj o interesih in pomislekih najbolj oddaljenih regij, ki bo povezala Komisijo, nacionalne organe in organe najbolj oddaljenih regij ter druge ustrezne akterje;
- na zahtevo najbolj oddaljenih regij ustanovitev **namenskih projektnih skupin**, da se pregleda učinkovitost ustreznih politik EU v praksi in opredelijo priložnosti za rast. Projektne skupine bi bile sestavljene iz predstavnikov teh regij, nacionalnih organov in Komisije;
- izvedba študije za proučitev, v kolikšnem obsegu **posebna dodatna dodelitev sredstev** za najbolj oddaljene regije iz Evropskega sklada za regionalni razvoj zadostuje, kar zadeva potrebe in pokritost; **ocena, ali je taka posebna dodelitev morda upravičena tudi za Evropski socialni sklad**;
- tesno sodelovanje z nacionalnimi statističnimi uradi za **izboljšanje statističnih podatkov**, ki se nanašajo na najbolj oddaljene regije, da se omogoči podrobnejša ocena njihovih potreb.

Države članice, najbolj oddaljene regije in njihove zainteresirane strani:

- izkoriščanje Komisijinih odprtih postopkov upravljanja v celoti, vključno z mehanizmi javnih posvetovanj in povratnih informacij v različnih fazah cikla politike.

Modro gospodarstvo

Komisija:

- proučitev potrebe po posebnih ukrepih in ureditvah upravljanja (vključno s sistemom nadomestil) za najbolj oddaljene regije v okviru novih programov EU za podporo trajnostnemu razvoju ribištva in drugih sektorjev modrega gospodarstva[1];

[1] Ob upoštevanju med drugim ugotovitev iz poročila družbe COGEA in drugih iz leta 2017: „Realising the potential of the Outermost Regions for sustainable blue growth“ (Uresničitev potenciala najbolj oddaljenih regij za trajnostno modro rast), Urad za publikacije Evropske unije, 2017.

- predlaganje vzpostavitve **foruma za dialog in izmenjavo izkušenj o ribištvu** in pomorskih zadevah z najbolj oddaljenimi regijami, državami članicami in različnimi zainteresiranimi stranmi iz ustreznih sektorjev;
- v zvezi z **zmogljivostjo flot** do konca leta 2018 priprava ocene sedanjega sistema „vstopa/izstopa“[2] glede na spreminjajoče se razmerje med zmogljivostjo flot in ribolovnimi možnostmi v teh regijah; po potrebi predlaganje sprememb sistema;
- proučitev možnosti, da se dovoli dodelitev **državne pomoči za gradnjo novih plovil** v najbolj oddaljenih regijah, in sicer s spremembo smernic o državni pomoči za ribištvo na podlagi ocene utemeljenih potreb in ob izpolnjevanju pogojev, ki zagotavljajo trajnostno ribištvo. Za leto 2018 se načrtuje vrednotenje posebne uredbe *de minimis* v ribiškem sektorju, ki se nanaša tudi na najbolj oddaljene regije;
- upoštevanje posebnih potreb najbolj oddaljenih regij pri objavi **razpisov za zbiranje predlogov za projekte** v okviru Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo. V prvem koraku bodo ocenjeni stanje glede **znanstvenih dognanj** na področju ribištva in ukrepi upravljanja v najbolj oddaljenih regijah, zagotovljena pa bo tudi **ciljno usmerjena tehnična podpora za javne organe** na področju razvoja pomorskega prostorskega načrtovanja[3];
- sodelovanje z državami članicami za boljše vključevanje najbolj oddaljenih regij v pogajanja z regionalnimi organizacijami za upravljanje ribištva in pogajanja v zvezi s **sporazumi o partnerstvu o trajnostnem ribištvu** s tretjimi državami, ocena njihovih vplivov na regije in na tej podlagi sprejetje ustreznih ukrepov.

Države članice:

- okrepitev **zbiranja znanstvenih podatkov o ribištvu** ter podpore za ribiške in morske raziskave;
- sprejetje **ukrepov za upravljanje ribištva** v skladu s skupno ribiško politiko na podlagi pristopa od spodaj navzgor, da bi se spodbudila vključevanje zainteresiranih strani in njihova organizacija;
- proučitev, kjer je to geografsko izvedljivo, možnosti **omejitve ribolova** v območju 100 milj **na plovila, registrirana v najbolj oddaljenih regijah**[4];
- povečanje koristi regionalnih organizacij za upravljanje ribištva in **sporazumov o partnerstvu o trajnostnem ribištvu** za flote za mali priobalni ribolov najbolj oddaljenih regij z izboljšanjem njihovega dostopa do izrazito selivskih staležev;
- **okrepitev** lastnih prizadevanj na področju boja proti **nezakonitemu ribolovu**, uporaba učinkovitih in odvračilnih sankcij za kršitelje ter okrepitev sodelovanja s sosednjimi državami najbolj oddaljenih regij. Hkrati bo Komisija to vprašanje uvrstila na dnevni red pogajanj o ustreznih dvostranskih in regionalnih sporazumih o sodelovanju in gospodarskih sporazumih s tretjimi državami.

---

[2] Za vsako državo EU je določena zgornja meja zmogljivosti ribiške flote. V primeru najbolj oddaljenih regij je v Uredbi (EU) št. 1380/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o skupni ribiški politiki in o spremembi uredb Sveta (ES) št. 1954/2003 in (ES) št. 1224/2009 ter razveljavitvi uredb Sveta (ES) št. 2371/2002 in (ES) št. 639/2004 ter Sklepa Sveta 2004/585/ES določen poseben podroben sistem za zmogljivost flot. V skladu s tem sistemom se lahko nova ribiška plovila vključijo v floto šele, ko se iz nje umakne enaka zmogljivost.

[3] V skladu z Direktivo 2014/89/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o vzpostavitvi okvira za pomorsko prostorsko načrtovanje (UL L 257, 28.8.2014, str. 135).

[4] V skladu s členom 5(3) Uredbe (EU) št. 1380/2013.

Najbolj oddaljene regije:

- priprava **strategij za modro gospodarstvo** za okrepitev vrednostnih verig trajnostne modre rasti ter izboljšanje sinergij med javnimi politikami in naložbami. Kot prvi korak bodo morale najbolj oddaljene regije v sodelovanju s pristojnimi nacionalnimi uradi izboljšati zbiranje in obdelavo podatkov o sektorjih modrega gospodarstva, morskih virih in pomorskih ekosistemskih storitvah;
- **olajšanje dostopa do financiranja** malim gospodarskim subjektom s spodbujanjem večje uporabe mikrokreditov in finančnih instrumentov (kot so posojila in jamstveni skladi).

Kmetijstvo in razvoj podeželja

Komisija:

- prizadevanja za **nadaljevanje uredbe POSEI**[5] brez poseganja v pogajanja, predvidena za prihodnji večletni finančni okvir;
- prizadevanja za ohranitev **posebnih določb** Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja[6] **za najbolj oddaljene regije**;
- do 1. januarja 2019 ocena položaja pridelovalcev banan v Uniji v okviru ocene delovanja stabilizacijskega mehanizma za banane.

Najbolj oddaljene regije:

- v okviru lastnih programov Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja ustanovitev operativnih skupin in priprava pilotnih projektov o temah, ki so zanje pomembne, prek „mreže evropskega partnerstva za inovacije“, s čimer bi se spodbudile **naložbe v nove tehnologije za kmetijstvo** in razvoj podeželja;
- uporaba in razvoj **orodij za obvladovanje tveganj** (zavarovanje pred ekonomskimi izgubami, vzajemni skladi, stabilizacija dohodkov), ki jih zagotavlja uredba o Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja;
- povečanje števila **priznanih skupnostnih ali nacionalnih shem kakovosti** za kmetijske proizvode in živila, spodbujanje udeležbe kmetov in skupin kmetov v teh shemah ter podpiranje promocije teh proizvodov na trgu EU in mednarodnih trgih, med drugim tudi z logotipom najbolj oddaljenih regij[7].

[5] Uredba (EU) št. 228/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. marca 2013 o posebnih ukrepih za kmetijstvo v najbolj oddaljenih regijah Unije in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 247/2006.

[6] Uredba (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005.

[7] Uredba (EU) št. 1144/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o ukrepih za informiranje o kmetijskih proizvodih in njihovo promocijo, ki se izvajajo na notranjem trgu in v tretjih državah, ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 3/2008.

Biotska raznovrstnost

Komisija:

- **na podlagi izkušenj s pobudo BEST proučitev možnosti zagotovitve posebne podpore za ohranjanje biotske raznovrstnosti**, trajnostno uporabo ekosistemskih storitev[8] in prilagajanje podnebnim spremembam v najbolj oddaljenih regijah ter čezmorskih državah in ozemljih v okviru novih programov EU;
- **sodelovanje s partnerji** iz čezmorskih držav in ozemelj ter afriških, karibskih in pacifiških držav pri spodbujanju skupnih ciljev v mednarodnih sporazumih.

Krožno gospodarstvo

Komisija:

- predlaganje teme projekta v zvezi z odpadki v okviru delovnega programa **LIFE za obdobje 2018–2020**, da bi se obravnavale težave, povezane z ravnanjem z odpadki, s katerimi se srečujejo najbolj oddaljene regije;
- podpiranje najbolj oddaljenih regij pri tem, da postanejo **preskusne lokacije** za pilotne projekte na področju **krožnega gospodarstva**, zlasti v okviru programa LIFE;
- v okviru pregleda **uredbe o pošiljkah odpadkov**, ki naj bi se izvedel do 31. decembra 2020, proučitev možnosti uvedbe določb, ki bi olajšale pošiljanje odpadkov iz najbolj oddaljenih regij v sosednje države za obdelavo.

Države članice in najbolj oddaljene regije:

- analiza **potenciala krožnega gospodarstva** pri ustvarjanju gospodarskega razvoja in delovnih mest v najbolj oddaljenih regijah ter opredelitev prednostnih projektov, vključno s spodbujanjem trajnostnega turizma;
- okrepitev **primernega ravnanja z odpadki** za razširitev ločenega zbiranja odpadkov; razvoj lokalnega kompostiranja organskih odpadkov, ponovne uporabe proizvodov, popravil in recikliranja ter spodbujanje preprečevanja nastajanja odpadkov;
- nadaljnje izboljšanje **spodbujanja okolju prijaznih praks**, vključno z ekološkim kmetovanjem, ter metod trajnostnega upravljanja naravnih virov v kmetijstvu in gozdarstvu z instrumenti skupne kmetijske politike.

Podnebne spremembe

Komisija:

- okrepitev razsežnosti najbolj oddaljenih regij v instrumentu EU za okoljske in podnebne ukrepe (LIFE) z vključitvijo pripravljenosti najbolj oddaljenih regij na skrajne podnebne pojave kot novega področja politike za prilagajanje podnebnim spremembam v okviru delovnega programa za obdobje 2018–2020;

[8] Navedeno se zdaj financira v okviru pobude BEST.

- začetek izvajanja pripravljalnega projekta za prilagajanje podnebnim spremembam v najbolj oddaljenih regijah leta 2019 v posvetovanju z državami članicami in najbolj oddaljenimi regijami;
- vključitev posebnih izzivov najbolj oddaljenih regij pri prilagajanju v pregled strategije Evropske unije za prilagajanje iz leta 2013;
- povečanje ozaveščenosti o možnostih financiranja, ki so na voljo v podprogramih LIFE za podnebne ukrepe za namene blažitve podnebnih sprememb ali prilagajanja na njih z obveščanjem ustreznih nacionalnih kontaktnih točk držav članic;
- spodbujanje sodelovanja strokovnjakov iz najbolj oddaljenih regij pri razvoju standardov za infrastrukturo, odporno na podnebne spremembe, ki jih morajo evropske organizacije za standardizacijo pripraviti v obdobju 2018–2020;
- ocena izvajanja Solidarnostnega sklada EU v najbolj oddaljenih regijah v okviru naknadnega vrednotenja sklada v obdobju 2017–2018.

Države članice in najbolj oddaljene regije:

- redno posodabljanje posebnih potreb, tveganj in ranljivosti najbolj oddaljenih regij, vključno z možnimi prilagoditvenimi ukrepi, ki jih je treba obravnavati pri regionalnih ali nacionalnih pristopih k **prilagajanju podnebnim spremembam in obvladovanju tveganj nesreč**;
- podpora vajam, usposabljanjem in izmenjavam dobrih praks v okviru mehanizma EU na področju civilne zaščite, med drugim tudi na področjih, ki so pomembna za **preprečevanje in pripravljenost**, ter po potrebi vključitev sosednjih držav najbolj oddaljenih regij.

Energija

Komisija:

- razvoj podatkovne zbirke ključnih značilnosti energetskih sistemov in gospodarstev najbolj oddaljenih regij;
- vključitev dobrih praks, ki so jih razvile najbolj oddaljene regije, zlasti v zvezi s finančnimi in regulativnimi orodji ter spodbujanjem najboljših razpoložljivih tehnologij, v politike na ravni EU in mednarodni ravni prek pobude za **čisto energijo za otoke EU**.

Države članice:

- zagotavljanje, da njihova zakonodaja in programi v celoti podpirajo razvoj **obnovljivih virov energije in energetsko učinkovitost** v najbolj oddaljenih regijah (npr. organizacija dražb, posebej namenjenih najbolj oddaljenim regijam, lokalni sistem obdavčenja, razvoj omrežij električne energije in zmogljivosti shranjevanja). Nacionalne določbe o energetski učinkovitosti v gradbeništvu, ki prenašajo direktivo o energetski učinkovitosti stavb[9], je mogoče prilagoditi, da se upoštevajo zunanji klimatski in lokalni pogoji v skladu s členom 1 Direktive.

Najbolj oddaljene regije:

- **prevzem vodilne vloge** v pobudi za čisto energijo za otoke EU;

[9] Direktiva 2010/31/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. maja 2010 o energetski učinkovitosti stavb.

– sodelovanje v ustreznih razpisih za zbiranje predlogov za raziskovalne projekte, kot je razpis za zbiranje predlogov za sisteme energetske učinkovitosti in čiste energije na otokih, ki bo objavljen v okviru energetskega programa za obdobje 2018–2020, ki je del raziskovalnega programa EU Obzorje 2020;

– organizacija **kampanj za obveščanje prebivalstva** in lokalnih skupnosti o vračilni dobi naložb v energijo iz obnovljivih virov in energetsko učinkovitost;

– **analiza najboljših rešitev v zvezi z energijo iz obnovljivih virov** za električno energijo, ogrevanje in hlajenje in, kjer je ustrezno, promet za vsako najbolj oddaljeno regijo, analiza potreb po lokalnih programih usposabljanja ter spodbujanje sodelovanja lastnih strokovnjakov v raziskovalnih programih EU.

Raziskave in inovacije

Komisija:

– uvedba namenskih **usklajevalnih in podpornih ukrepov (v vrednosti 4 milijonov EUR)** v okviru delovnega programa Obzorje 2020 za obdobje 2018–2020, da bi se povečale zmogljivosti najbolj oddaljenih regij za sodelovanje v okvirnem programu EU za raziskave;

– pri pripravi **prihodnjih okvirnih programov EU za raziskave** namenjanje posebne pozornosti prednostim in posebnim potrebam najbolj oddaljenih regij.

Države članice in najbolj oddaljene regije:

– ocena **potreb** najbolj oddaljenih regij **po dolgoročnih naložbah** v inovacije in raziskave;

– sprejetje ukrepov za **povečanje prepoznavnosti** dejavnosti najbolj oddaljenih regij na področju inovacij in raziskav za pritegnitev zasebnega/mednarodnega financiranja na podlagi njihovih strategij pametne specializacije;

– vzpostavitev **kontaktnih točk** v vsaki najbolj oddaljeni regiji, povezanih z nacionalnimi kontaktnimi točkami, za razširjanje informacij o možnostih za raziskave in organizacijo kampanj ozaveščanja;

– sodelovanje v **mednarodnih mrežah za raziskave in inovacije** ter pri ukrepih sheme COFUND[10] v okviru programa Obzorje 2020[11].

Zaposlovanje, izobraževanje in usposabljanje

Komisija:

– okrepitev prizadevanj za spodbujanje programa **Erasmus+, vključno s programom Erasmus Pro** za spodbujanje mobilnosti vajencev, v najbolj oddaljenih regijah; povečanje uporabe obstoječih možnosti in spodbujanje najbolj oddaljenih regij, naj bolje izkoriščajo navedene programe mobilnosti, da bi se okrepile učne izmenjave med temi regijami in tretjimi državami na področju visokošolskega izobraževanja in poklicnega usposabljanja;

[10] Sofinanciranje regionalnih, nacionalnih in mednarodnih programov.

[11] Na podlagi pozitivnih izkušenj s projektom Net Biome (2007–2016) o biotski raznovrstnosti in mrežo agencij EU za financiranje BiodivERsA.

- spodbujanje **evropske solidarnostne enote** za mlade v najbolj oddaljenih regijah ter olajšanje njihove mobilnosti, da bi se jim zagotovile priložnosti za pomoč osebam v stiski in olajšal dostop do lokalnega trga dela;
- okrepitev sodelovanja z najbolj oddaljenimi regijami za izboljšanje uporabe razpoložljivih sredstev iz Evropskega socialnega sklada in pobude za zaposlovanje mladih za **spodbujanje zaposljivosti ter razvoja znanj in spretnosti, zlasti pri mladih**, vključno z okrepitvijo podpore za uspešne ukrepe, kot je „Service Militaire Adapté“ v francoskih najbolj oddaljenih regijah;
- boljše spodbujanje obstoječih priložnosti za krepitev zmogljivosti na področju visokošolskega izobraževanja v okviru programa Erasmus+;
- uporaba posebnih pravil financiranja za najbolj oddaljene regije v okviru programa Erasmus+ za evropsko solidarnostno enoto.

Države članice in najbolj oddaljene regije:

- nadaljnje **spodbujanje vzajemnega učenja** v svojih regionalnih operativnih programih v okviru ESS na podlagi nadnacionalnega sodelovanja;
- spodbujanje aktivnih politik zaposlovanja, kjer je to ustrezno, po potrebi s pomočjo mednarodnih finančnih institucij;
- razmislek o okrepitvi ali vzpostavitvi programov, po možnosti podobnih francoskemu programu mednarodnih pripravništev (francoska kratica VIE), ki bi podjetjem omogočali, da mlade kandidate začasno napotijo v tujino.

Konkurenčnost, podjetništvo in enotni trg

Komisija:

- upoštevanje posebnih potreb podjetij v najbolj oddaljenih regijah pri novih **programih za podporo MSP** (sedanji program COSME), da bi se povečala njihova konkurenčnost na mednarodnih trgih;
- spodbujanje udeležbe podjetnikov iz najbolj oddaljenih regij in ocena učinka morebitne razširitve programa **Erasmus za mlade podjetnike** na sosednje države na podlagi pilotnega projekta, ki bi omogočal izmenjave med podjetniki iz EU in tretjih držav;
- spremljanje napredka na področju **vključevanja najbolj oddaljenih regij na notranji trg EU** prek namenskega orodja za spremljanje v okviru pregleda notranjega trga[12]. Rezultati bodo podlaga za prihodnje ukrepe.

Države članice in najbolj oddaljene regije:

- ozaveščanje državljanov in podjetij v najbolj oddaljenih regijah o *storitvah enotnega trga* ter zagotavljanje namenskega usposabljanja.

Najbolj oddaljene regije:

- povečanje zmogljivosti svojih podjetij za **delovanje na enotnem trgu** in na mednarodni ravni.

[12] http://ec.europa.eu/internal_market/scoreboard/.

Digitalna dostopnost

Komisija:

- spodbujanje izmenjave dobrih praks in informacij o **izgradnji širokopasovnih omrežij** prek evropske mreže kompetenčnih uradov za širokopasovne povezave;
- na zahtevo zadevnih držav članic ocenjevanje oblikovanja lokalnih ali nacionalnih ukrepov državne pomoči za izgradnjo širokopasovnih omrežij za priključitev območij, na katerih trg ne deluje.

Ustrezni nacionalni regulativni organi:

- nadaljnje **spremljanje razmer v najbolj oddaljenih regijah v svojih tržnih analizah**, da bi odkrili konkurenčne omejitve, ki upravičujejo posebne regulativne ukrepe.

Države članice in najbolj oddaljene regije:

- izkoriščanje priložnosti na podlagi nedelovanja trga, ki jih ponujajo smernice o državni pomoči za širokopasovne povezave, da se po potrebi **podpre vzpostavitev širokopasovnih omrežij**;
- posodobitev in spremljanje regionalnih strategij za razvoj širokopasovnih omrežij ter zagotavljanje, da so vzpostavljeni **kompetenčni uradi za širokopasovne povezave**, ki bodo najbolj oddaljenim regijam zagotavljali pomoč pri izgradnji širokopasovnih omrežij;
- vključitev nacionalnih in regionalnih zainteresiranih strani (podjetij, socialnih partnerjev, javnih organov) prek koalicije za digitalno pismenost in delovna mesta za **izboljšanje digitalnih znanj in spretnosti**.

Promet

Komisija:

- priprava študije o potrebah najbolj oddaljenih regij na področju povezljivosti, vključno s potrebami po finančni podpori EU (iz Instrumenta za povezovanje Evrope, Evropskega sklada za regionalni razvoj in drugih instrumentov), tehnični pomoči (pri pripravi projektov in finančnem strukturiranju) ter regulativnih izboljšavah in reformah;
- upoštevanje posebnih potreb najbolj oddaljenih regij po povezljivosti pri pripravi prihodnjih **delovnih programov Instrumenta za povezovanje Evrope** ter pregledu **uredbe o Instrumentu za povezovanje Evrope**; na podlagi študije in posebnega pregleda potreb v ustrezno utemeljenih primerih omogočanje naložb EU v **pristanišča in letališča** v najbolj oddaljenih regijah;
- upoštevanje posebnih potreb najbolj oddaljenih regij pri pregledu smernic vseevropskega prometnega omrežja do leta 2023, da bi se bolje izpolnjevale njihove potrebe po povezljivosti z EU in njihovimi sosednjimi državami ter opredelile manjkajoče povezave in ozka grla. Proučitev, katere projekte najbolj oddaljenih regij je mogoče pod določenimi pogoji šteti za **projekte skupnega interesa**;
- po prejemu utemeljenih predlogov najbolj oddaljenih regij: ocena uporabe in učinkovitosti **„zagonske pomoči“** za nove zračne poti za te regije v okviru morebitnega prihodnjega vrednotenja sedanjih pravil o državni pomoči v letalskem sektorju; začetek dialoga z najbolj oddaljenimi regijami o potrebi in možnostih za skladnost pomoči za nove pomorske poti proti tretjim državam s pravili o državni pomoči;

- podpora najbolj oddaljenim regijam, da bi postale **preskusne lokacije** za trajnostni in čisti **promet**;
- glede na nov mednarodni razvoj globalnega sistema za trgovanje z emisijami za zračni prevoz ocena in pregled **sistema EU za trgovanje z emisijami**, ob upoštevanju položaja najbolj oddaljenih regij.

Najbolj oddaljene regije:

- priprava projektov povezljivosti, vključenih v regionalno vizijo, ter nadaljnje preskušanje in razvoj trajnostnih rešitev za mobilnost na lokalni ravni.

Sodelovanje s sosedstvom najbolj oddaljenih regij in državami zunaj njega

Komisija:

- proučitev možnosti ciljne usmeritve novih naložb EU v prednostne in večje projekte v geografska območja najbolj oddaljenih regij;
- spodbujanje sodelovanja med najbolj oddaljenimi regijami in njihovimi sosednjimi državami z večjo uskladitvijo pravil ustreznih instrumentov financiranja in morebitno vzpostavitvijo skupnih programov;
- razmislek o novih načinih spodbujanja in krepitve pobud za sodelovanje na podlagi potreb in prednosti najbolj oddaljenih regij;
- razmislek o ciljnem usmerjanju naložb EU v **ključne projekte na regionalni ravni**, zlasti na področju preprečevanja in obvladovanja tveganja nesreč, pa tudi na drugih področjih, kot so varstvo okolja in ravnanje z odpadki, promet in energetika, za doseganje ekonomije obsega in racionalizacijo zagotavljanja storitev;
- tesno sodelovanje z ustreznimi delegacijami EU za spodbujanje izmenjav in projektov med najbolj oddaljenimi regijami, njihovimi sosednjimi državami in ozemlji ter regionalnimi organizacijami;
- spodbujanje sodelovanja med najbolj oddaljenimi regijami in tretjimi državami pri globalnih vprašanjih, med drugim tudi pri mednarodnem **upravljanju oceanov**;
- sodelovanje z zadevnimi državami članicami, da bi se proučili konkretni ukrepi za napredek pri agendi za upravljanje oceanov na zadevnih geografskih območjih najbolj oddaljenih regij.

Države članice:

- izkoriščanje vseh razpoložljivih virov, med drugim tudi tistih v okviru programov kohezijske politike, za zagotovitev **boljše vključenosti najbolj oddaljenih regij v njihovo geografsko območje**.

Najbolj oddaljene regije:

- dejavno **sodelovanje pri pobudi „Pametni otoki“**[13], da bi bile najbolj oddaljene regije predstavljene kot preskusno okolje za nove rešitve in da bi se jim zagotovil dostop do mednarodnega strokovnega znanja;
- izmenjava informacij in dobrih praks z regionalnimi in mednarodnimi organizacijami, dejavnimi na območjih, ki se srečujejo s podobnimi izzivi, ter oblikovanje skupnih ukrepov.

[13] http://www.smartislandsinitiative.eu/en/index.php.

Trgovina

Komisija:

- v okviru trgovinskih sporazumov s tretjimi državami še naprej namenjanje posebne pozornosti občutljivim proizvodom iz najbolj oddaljenih regij;
- pomoč najbolj oddaljenim regijam, da na podlagi sedanjih in prihodnjih trgovinskih sporazumov EU kar najbolj izkoristijo prednosti trgovinskih sporazumov in trgovinske priložnosti na njihovih geografskih območjih.

Države članice:

- sodelovanje z najbolj oddaljenimi regijami in obveščanje Komisije o njihovih posebnih pomislekih v vseh fazah pogajanj o trgovinskih sporazumih;
- razmislek o okrepitvi usklajevanja med predstavniki regij v delegacijah držav članic EU, ki sodelujejo v skupnih odborih za trgovino in razvoj.

Najbolj oddaljene regije:

- izražanje interesov in konkretnih pomislekov z uporabo vseh razpoložljivih orodij, vključno z javnimi posvetovanji, ki se upoštevajo pri ocenah učinka in naknadnih ocenah, ter posvetovanji v okviru ocen učinka na trajnostni razvoj med pogajanji.

Migracije

Komisija:

- upoštevanje pomislekov najbolj oddaljenih regij pri pogajanjih o **mednarodnih sporazumih in partnerstvih za mobilnost** s temi regijami in sosednjimi državami ali pri njihovem izvajanju.

Države članice:

- **kar največja uporaba instrumentov financiranja EU**, vključno z ESS, EKSRP, Skladom za azil, migracije in vključevanje ter Skladom za notranjo varnost, za pomoč najbolj oddaljenim regijam pri upravljanju migracij, zagotavljanju varnosti državljanov, vključevanju migrantov in zaščiti otrok pri migracijah[14]. Za Francosko Gvajano in Mayotte bi se lahko razmislilo o spremembah programov za okrepitev preprečevanja kriminala in izboljšanje notranje varnosti.

[14] „Zaščita otrok pri migracijah“ (COM(2017) 211 final z dne 12. aprila 2017).